

JÓLÉTI ERDŐGAZDÁLKODÁS, ERDÉSZETI KÖRNYEZETVÉDELEM*

TÓTH SÁNDOR

a mezőgazdasági tudományok kandidátusa

Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium, Budapest

A jóléti erdőgazdálkodás a természeti erőforrások ésszerű hasznosítását, az erdők használatának és a bennük folyó gazdálkodásnak olyan irányítását jelenti, hogy az erdők közösséget szolgáló funkciói tartamosan fennmaradjanak, bővítve termelődjenek újjá. A gazdálkodás e módja összehangolt, tudatos társadalmi tevékenység kell hogy legyen, a gazdasági és társadalmi fejlődésnek megfelelően kell, hogy biztosítsa a környezeti egyensúly fenntartását, ökológiai rendszerekben gondolkozva olyan tervezési rendszert, termelési technológiát alkalmazzon, amely megóvja a környezetet, a benne levő embert, élővilágot, a természeti és gazdasági értékeket a károsodástól és törekszik a már megbomlott ökológiai egyensúly helyreállítására.

A jóléti erdőgazdálkodás a VII. Erdészeti Világkongresszuson

Az erdőkkel szemben növekszenek a társadalmi igények. A növekedés tendenciája a társadalmi-gazdasági fejlődés gyorsulásával erősödik. A szociális szükségletek az ágazati érdekek előtt haladnak. A termelési és szociális igények összehangolását az erdészeti üzemtervekben kell megalapozni. Magát az erdőrendezést, erdészeti földrendezést a társadalom életfeltételeit javító fontos tényezőnek kell tekinteni, olyan tevékenységnek, amely nagyobb anyagi jólétet teremthet.

A többcélú erdőhasznosítás súrlódásokat eredményezhet, de ha a szakemberek értik a lényegét, ha az ökológusok nézetei reális közgazdasági alapon nyugszanak és a közgazdászok, tervezők értik az ökológiai motívumokat, nem lehet nagyobb konfliktus az erdők ilyen hasznosításában. Ehhez a következők szükségesek.

I. Kiegyensúlyozott erdőhasznosítás megvalósítása

A kiegyensúlyozott erdőhasznosítás, amely feltételezi az erdők ökológiai egyensúlyát, a klasszikus fatermesztés mellett az üdülési, vadászati, vízgazdálkodási, esztétikai stb. érdekek érvényre juttatását — a helyi érdekek-

* Előadás az MTA Erdészeti Bizottsága 1973. február 20-án megtartott ülésén.

nek megfelelően befolyásolt mértékben. A kongresszus a befolyásolásra különösen felhívta a figyelmet, mert a kiegyensúlyozott erdőhasznosítás érdekében figyelembe kell venni a nagyközönség igényeit. Az egyensúly függvénye az adott ország gazdasági szükségleteinek, de a gazdasági érdekből okozott környezetromlás nem vezethet jövátéhetetlen folyamatokhoz.

II. *Az erdei üdülés fejlesztése*

Az üdülési igények világszerte növekszenek. Az igények kielégítésekor szükséglet—igény kategóriában kell gondolkozni. Az erdőterületek teherbíró képessége korlátozott. (Üdülési és ökológiai problémák konfliktusa.) Ezért kérdés, hogy helyes-e, ha minden erdő mindenki számára nyitva áll. Nem célszerűbb-e egyes területeket csak valamely közösség, egyesület stb. rendelkezésére bocsátani. Itt elsősorban a környezetet romboló túlterhelésre gondolunk.

A koncentrált és a szórt üdülés fontos helyet foglalt el a vitában. A városkörnyéki erdők, parkerdők elkerülhetetlenül helyei a tömeges üdültetésnek. Ugyanakkor a tehermentesítés érdekében a szórt üdültetés megvalósítása elengedhetetlen.

Az erdőszet sokszor új jelenséggel, lökészerűen jelentkező igényekkel találja magát szemben. Az eredmény a környezetre gyakorolt káros hatás növekedése. A meggyorsított igénybevétel az üdülőterületek minőségromlásával jár együtt. Ennek kiküszöbölése, mérséklése érdekében törekedni kell az erdőgazdálkodás olyan kialakítására, amikor a gazdasági, társadalmi és környezeti megfontolások együttesen érvényesülnek.

III. *A vadászat helyének meghatározása a többcélú erdőhasznosításban*

A vadállomány mint felújítható készlet sokszor fontos szerepet játszik a szociális-gazdasági fejlődésben. A vadállomány a táj alkotó eleme, környezeti tényező és esztétikai, kulturális, nevelési szerepe sem hagyható figyelmen kívül.

A vadállomány tükrözi a bioszféra egészségi állapotát, indikátor szerepet tölt be az ökológiai rendszerek fejlődési tendenciáinak megítélésében. Mint a biológiai közösség tagja, befolyásolja ennek termelékenységét.

IV. *A nemzeti parkok fenntartásának korszerű értelmezése*

A nemzeti parkok alapítási kritériuma eddig az érinthetlenség volt. Ez az elv, ahogyan a gyakorlat mutatja, sok helyen az ökológiai rendszerek megbomlásához vezetett. Ezenkívül a gazdasági érdektelenség a helyi lakosság körében ellenszenvet szült a parkokkal szemben. A kongresszus a nemzeti parkokat tervezhető nemzeti értéknek tekintette, kezelésüket termelő tevékenységnek ismerte el. Kimondta, hogy minden szinten a nemzeti parkok szociális, gazdasági és ökológiai ellenőrzésére van szükség, hogy bizonyítható legyen hasznosságuk a társadalom előtt. A parkoknak a turistaforgalom alóli

tehermentesítését a kongresszus ún. ütköző zónák létesítésével, ezek intenzív hasznosításával javasolta biztosítani. A gazdasági érdekelttség erősíti a nemzeti parkok védelmi, szociális-üdülési funkcióit.

V. Az erdők környezeti hatásainak figyelembevétele

Hangsúlyozta a kongresszus, hogy az erdő integrális érték, az erdőgazdálkodást nem lehet egyszerűen csak adott terület hasznosítási módjának tekinteni, hanem figyelembe kell venni ennek hatását az egész emberi tevékenységre. Az üzemtervezés egyik célja kell, hogy legyen a legnagyobb felújulási potenciál megőrzése a jövő számára — tehát itt is az ökológiai rendszerekben való gondolkodás jut kifejezésre, mint a kongresszus minden témájánál.

A kérdés magyar vonatkozásai

KSH adatok alapján vegyük először sorra a többcélú erdőhasznosítást befolyásoló körülményeket, illetőleg ezek alakulását.

	1960	1971
1. A lakosság városba tömörülése, város/község	41,7%/58,3%	47,4%/52,6%
2. Az iparban* mezőgazdaságban** foglalkoztatottak aránya (aktív keresők)	27,4%/40,9%	35,4%/25,7%
3. A szabadidő növekedése, heti 44 órát vagy kevesebbet dolgozó munkások	—	97,1%
4. A nemzeti jövedelem növekedése	100%	182%
5. Az átlagkeresetek növekedése munkás és alkalmazott	1547 Ft	2229 Ft
6. A személygépkocsi*** motorkerékpár**** állomány növekedése	31 270/232 276	295 152/668 024
7. A nemzetközi idegenforgalom növekedése, külföldiek Magyarországra/magyarok külföldre/ millióban	0,524/0,299	6,11/1,08
8. Az üdülőforgalom növekedése (üdülőben töltött napok, szállodák, kemping stb. nélkül)		
Budapest	329 000	393 000
Dunakanyar	525 000	544 000
Balaton	3 375 000	5 275 000
Velencei tó	43 000	56 000
Sopron—Kőszeg	232 000	294 000
Dunántúli-Középhegység	31 000	79 000
Mecsek	57 000	73 000
Mátra	637 000	636 000
Bükk	327 000	402 000
Egyéb	582 000	1 769 000
Osszesen:	6 138 000	9 521 000
9. Zártkertek 1687 községben (városban) vannak 188 904 ha területtel. Ebből állami szerv kezelésében van 10 580 ha, Tsz. tulajdonban és közös használatban 24 560 ha, 293 ezer Tsz. tag és velük azonos jogállású személy használatában 63 470 ha, 384 ezer egyén személyi tulajdona 90 294 ha.		

* Építőipar nélkül

** Mező-, erdő- és vízgazd.

*** Állami és magán együtt (magán: 18 499—262 468)

**** 125 cm³ alatt is.

Mindezek az érvek nemcsak az erdők üdülési funkcióinak növelését teszik szükségessé, hanem parancsolóan hívják fel a figyelmet a jóléti erdőgazdálkodás komplex problémáira. Az Erdészeti Világkongresszus tükrében a következő kérdéseket emelem ki.

I. Kiegyensúlyozott erdőhasznosítás

Magyarországon a vita fő területe, hogy a védelmi, szociális-üdülési rendeltetésű erdőkben milyen mértékű fahasználat folyhat, illetve milyen legyen a használatok módja. A vita főleg a nagyközönség részéről folyik, de szélsőséges álláspontokkal találkozhatunk szakkörökben is.

E kérdésben a MÉM miniszteri értekezlet (I. 20.) először foglalt hivatalosan állást kimondva, hogy az erdők termelési funkciója — legalábbis az ezredfordulóig — minden erdőterületen fenntartandó. A helyeslendő döntést indokolja:

- a különböző hasznosítási igények gyors mértékben növekednek, a nép-gazdaság nem mondhat le az erdők fatermelési szerepéről;
- bármi legyen az erdő rendeltetése, a benne folyó termelés (üzemterv szerinti gazdálkodás) az alapfunkció tartamos fenntartását, újratermelését is szolgálja;
- az erdő állapotából eredő használatok (fiziológiai érettség, tűz, hó, jég, vihar, rovarkárok, rontott erdők átalakítása stb.) elkerülhetetlenné teszik a fakitermelést.

A döntés helyességét igazoló következtetést vonhatunk le a védelmi és a szociális-üdülési funkciót betöltő erdők üzemtervi adataiból is. Az ilyen rendeltetésű erdők megoszlása a következő (1970. XII. 31-i állapot):

Megnevezés	Terület ha	Az összes erdő- terület %-ában
Egészségvédelmi erdők	15 532	1,0
Gát, part, műtárgy védelmet szolgáló erdők	17 440	1,1
Mezővédő erdősávok	11 604	0,8
Talajvédelmi erdők	74 032	4,8
Természetvédelmi erdők	7 238	0,5
Vadvédelmi erdők	9 441	0,6
Összesen:	135 287	8,8

Ezek fatömeg és növedék adatai

Fatömeg m ³	m ³ /ha	Az összes fa- tömeg %-ában	Folyónövények	
			m ³	m ³ /ha
12 291 213	83	6,8	445 706	3,0

Fakitermelési adattal az 1966—70 között üzemtervezett 95 187 ha különleges rendeltetésű erdőre vonatkozóan rendelkezünk, ami az azonos időszakban üzemtervezett összes erdő 11,4%-át képezi. E terület az országos összes fakitermelés 6,4%-át adta. A különleges rendeltetésű erdők fakitermelési funkciója tehát nyilvánvaló, pedig rendeltetés szerinti használatukhoz nem fér kétség.

A térben és időben helyesen elosztott fakitermelések és a rendeltetésnek megfelelően erdőművelési eljárások az erdők védelmi és szociális-üdülési funkcióit nem esorbítják, hanem erősítik. Sőt, mivel az erdők tartamosságának biztosítását a környezetvédelmi szempontok — különös tekintettel a természeti erőforrások megóvásának, fenntartásának igényére — fokozottan szükségessé teszik, a természetszerű erdők létesítésére, fenntartására az eddigieknél nagyobb mértékben kell törekedni. A természetszerű erdőképet a fokozatos felújító vágásokkal lehet elérni. A szakszerűen vezetett felújító vágások eredményeképpen elérhető vegyes korú, változatos erdőkép biztosítja leginkább a védelmi funkciók folyamatos érvényesülését, ezen belül az élővilág (növényi, állati) maximális megóvását.

II. Az erdei üdülés fejlesztése

Milyen elvet alkalmazzunk az erdők üdülési szerepe növelése érdekében?

A szórt vagy koncentrált üdülés irányába haladjunk? Az országban a regionális tervezés kiemelt üdülőkörzetei, a célgazdaságok, a városok zöldövezetei, az erdőparkok, a történelmi kertek stb. a koncentrált üdülés bázisainak hálózatát képezik. Kész parkerdő tervvel rendelkezünk 69 objektumra, zöldövezeti tervvel 44 városra. A koncentrált üdülés viszonylag magas beruházási és fenntartási költségeket igényel.

A kiemelkedő táji, esztétikai, üdülési értékű erdőterületek erdészeti eszközökkel történő berendezése és fenntartása a szórt üdülés hálózatának gyors bővülését eredményezi. Ez a szórt üdültetés fejlesztése mellett szól. Ezt indokolja az ökológiai rendszerek védelme is. A tömeges üdültetés következtében beálló túlterhelés a legszebb területek minőségromlásához vezet. A turistaforgalom decentralizálása e területek védelmét, az erdő kívánt szerepének tartamos érvényesülését jelenti.

Szükséglet — igény szerepe. Szükségletnek tekintendő a társadalmi, közösségi igények politikánkból fakadó kielégítése, a közösségi területek fejlesztése. E témánál kell beszélni az ifjúsági táborkok, közösen használt (nem parcellázott) üdülőterületek stb. kijelölésének elsődlegességéről. A kimagasló személyi jövedelmek diktálta igények háttérbe szorítandók (pl. parcellázások, megjegyezve, hogy ez legjobban az értékes, erdőhöz csatlakozó területeket érinti).

III. *A vadászat helye a többcélú erdőhasznosításban*

A vadászat az erdők többcélú hasznosításának szerves része. Vele kapcsolatosan emeljük ki az alábbiakat:

- A vadgazdálkodás üzemtervezését ökológiai alapokra kell helyezni (vadeltartó osztályok, vadászterületek minőségi osztályozása, fenn tartandó vadállomány, takarmány-normák stb.). E nélkül a rövidlátó tervezés a vadállományra, a környezetre jelent veszélyt, míg az adott ökológiai rendszer hosszútávú fejlődési irányának felmérése a tartós egyensúly biztosítását szolgálja.
- Az ökológiai különbségek gondos mérlegelésével döntendő el, hogy a vadállományt, a vadgazdálkodás üzemtervezését a földhasznosítás független formájának vagy mellékhasznosítási módnak ismerjük-e el. Ha a fauna kereskedelmi, sport, üdülési értéke képezi a mérlegelés tárgyát, ha ez dominál a terület többcélú hasznosításában, akkor az üzemtervekben, a hosszútávú tervezésben a vadgazdálkodást fő területhasznosítási módnak kell tekinteni. Elhanyagolható hozam és az egyéb társadalmi érdekek kisebb súlya esetén a vadászatról csak mellékhasználatként beszélhetünk.
- A fauna közgazdasági értékének tanulmányozása a tervezés fontos feladata. Magyarországon a termelt vadhús mennyisége a MAVAD átlagsúlyával számolva 2,7 millió kg, vagyis egy főre vetítve mintegy 0,27 kg. Értékben kifejezve a vadhús termelésünk évi 11,2 millió NSZK márka. Hektárra vetítve 0,33 kg/ha.
- Pénzben nem fejezhető ki, de fontos eszmei érték a vadászat és a vele kapcsolatos erdei üdülés nevelési értéke, ami az embereket a természet szociális és esztétikai értékeinek felismerésére vezeti. Hazánkban jelenleg 24 ezer sport- és hivatásos vadász és családja jut üdülési lehetőséghez a vadászaton keresztül.
- A vadászat idegenforgalmi jelentősége kiemelkedő. 1972-ben 6188 külföldi vadász kereste fel vadászterületeinket. A vadászat bevétele mintegy 10 millió dollár volt.
- Végül még egy megjegyzés vadgazdálkodásunkkal kapcsolatban. Erdeinkben az ökológiai rendszerek egyensúlya emberi befolyás alatt áll, többé-kevésbé zavart. A vad érzékenyen reagál az egyensúly bármilyen kilengésére (fokozott károsítás, csapatokba verődés, rendszeretlen mozgás stb.). Probléma a szarvasfélék túlszaporodása, ami azt bizonyítja, hogy a vad alkalmazkodik a megváltozott környezethez. Ugyanakkor állandóan javul a trófea minősége, tehát a vad élőhelyén folyó ésszerű gazdálkodás a vad fennmaradását, populációinak növekedését, trófeaminőségét nem zavarja.

A vad túltartása, az élőhely leromlása a biológiai egyensúly jóvátehe-

tetlen felbomlását eredményezi. Csakis a vad és élőhelyének együttes kezelése, a területen folyó összehangolt üzemterv szerinti erdő- és vadgazdálkodás képes nagy távon biztosítani az ökológiai rendszer egyensúlyát, a vadállomány fennmaradását.

A stabil és védett előfordulási helyek — ilyeneknek kell tekinteni az erdő- és vadgazdaságokat — hosszútávú érdekeket szolgálnak.

IV. Nemzeti parkok létesítése

A nemzeti parkok a természetvédelem fő területei. A Hortobágy kijelölésével hazánk is megtette az első lépést ezen az úton, de a gyakorlatban a különleges rendeltetésű erdő- és vadgazdaságok és fontosabb tájvédelmi területeink is — bár nem elégítik ki az érinthetatlenség, így a nemzeti parkok kritériumát — hasonló célokat szolgálnak. Az újabb nemzeti park-elvek szerint a különleges célkitűzések magas szintű teljesítésével (vadgazdálkodás, tájvédelem, madárvédelem, üdülés stb.) e gazdaságok programjának helytállósága bizonyított.

- Nagy nyomás nehezedik különleges rendeltetésű, kiemelt gazdaságainkra. Szakkörökben is sok értetlenséggel találkozunk. Az irányítás és a végrehajtás minden szintjén a rövidtávú szemlélet helyett hosszútávú koncepciókra van szükség. Ideje gátat vetni természeti értékeink áruba bocsátásának — legyen az néhány köbméteres erőltetett fahasználat, a ma fa-fajpolitikájából eredően a környezet egyensúlyát megbontó fafajok telepítése, az erdőjárás szabadságának rossz értelmezése vagy jóvátehetetlen lépésként a magántelkek elburjánzása.
- A városok zöldterülete legértékesebb részének kell tekinteni a történelmi kerteket. A kertek sorsáról — 147 ilyen kertet megjelölve — a Műemlékvédelmi Bizottság tanácskozott. Határozati javaslatában utalt arra, hogy a kertek rekonstrukciójában az Országos Műemlék Felügyelőség szorosan működjön együtt az OTvH-val, az erdészettel, valamint az illetékes tanácsi és társadalmi szervekkel. E program szorosan egybeesik az erdészet környezetvédelmi törekvéseivel, a decentralizált üdülés megvalósításával.

V. Környezetvédelmi feladatok az erdészetben

Miben látom a jövő kiemelt feladatait?

- A természetes erdőtájak védelmét üzemtervben kell előírni, utalva az erdőgazdálkodás követendő eljárásaira. Üzemtervekben kell megteremteni az alapot a legszebb állományok védelméhez (őshonos tölgyesek, hazai nyárasok, zonális bükkösök stb. védelme). Nyugtalanító példaként hadd említsem a budai bükk sorsát, melynek aránya 1952—62 között 6,1%-ról 3,3%-ra csökkent, vagy ugyanitt a kocsány-

talán tölgy 25%-os (!) arányú csökkenését 1922-től 1961-ig. Sajnos a tendencia tovább folytatódik (erózió, talajtömörödés, vízháztartás romlása stb.).

- Nagy gondot kell fordítani a modellnek tekinthető üdülőerdők tanulmányozására, hogy ezek példáján követni tudjuk a kirándulóforgalomból eredő terhelés következtében beálló változásokat az adott ökológiai rendszeren belül.

A budai erdőkben folytatott vizsgálat az erdőkben folyó intenzív természetes fajcserét mutatja. Ennek jól megfigyelhető tendenciái:

- a bükk cseréje kocsánytalan tölgygel, kőrissel, hárssal, egyéb kísérő fafajokkal;
- a kocsánytalan tölgy cseréje kőrissel, kísérő fafajokkal;
- a kocsánytalan tölgy cseréje cserrel;
- a feketefenyő cseréje lomb fafajokkal (ktT, moT, J stb.).

A fajcserere felsorolt négy esete közül az első három kedvezőtlen, míg a negyedik kedvező irányú. A vizsgálatok az alábbiakat tárták fel a fajcserében: erdőirtások és az ezt követő eróziós folyamatok; az intenzív mellékhasználatok (legeltetés, alomszedés, erdei föld kihordása); erdei tüzek; tarvágások termelési módok, sarjerdőgazdálkodás és a nevelővágások elmaradása; egyes fafajok tudatos kiszorítása (bükk, gyertyán, rezgőnyár), alkalmazott telepítési módok; az erdei fauna (vaddisznó, erdei pocok) elszaporodása a magtermő években, a rendkívül intenzív taposási kár a kirándulási gócekben stb.

Az ok és okozat egybevetése (fafajcserét kiváltó okok — fajcserere tendenciái) világosan szemlélteti egy adott ökológiai rendszer (biogeocönózis) egyensúlyának felbomlását és következményeit.

A vázolt okok következtében a termőhely vízgazdálkodása romlik. Az ökológiai vázban az erdőtípusok az üdétől a száraz típusok felé mozdulnak el.

Előadásom keretei nem teszik lehetővé, hogy további szempontokra térjek ki (h_v , K_A stb.). A felsorolással egy-egy ökológiai rendszer (biogeocönózis) egyensúlyi problémáit kívántam érzékeltetni. Nyilvánvaló, hogy a vízháztartás, a talajszerkezet, a fény-árnyék viszonyok, az aljnövényzet stb. befolyásolása döntő a jövő faállománya szempontjából. Bonyolult egyenletnek tekintve a biogeocönózist, idejében végzett beavatkozással úgy tudjuk változtatni az egyenletet alkotó tényezőket, hogy az egyenlőség, az egyensúlyi állapot ne boruljon fel, illetve úgy, hogy a már megbomlott egyensúlyt helyreállítsuk.

- Az erdő- és termőhely-tipológia az ökológiai rendszerek (biogeocönózisok) szemléletében új értelmet kap. Az erdészeti és növényföldrajzi kutatók szakterületünkön a környezetvédelem alapjait teremtették meg. Szakpropagandánkban nagyobb erővel kell jelentkeznie a kutatási eredmények ilyen célkitűzésének.
- A vállalatok éves gazdálkodásának minősítésénél elengedhetetlen

szempont legyen az erdei környezet védelmének értékelése: természetes felújulást biztosító technológiák alkalmazása, az erdőfelújítási hátralékok maradéktalan felszámolása, illetve a felújítások normáinak betartása, a talajt kímélő fakitermelési technológiák alkalmazása (a tipizálás gyakorlati bevezetése), új telepítéseknél a tájgondozás elveinek érvényesítése, a tájalakító erdőnevelési eljárások alkalmazása stb.

- Az új erdőtelepítések tervezésénél kötelező szempontnak kellene tekinteni a jóléti tervezést, melynek anyagi következményeit elismert többletköltségnek kell tekinteni. E vonatkozásban természetes a védelmi funkciókat szolgáló fafajok, telepítési technológia, állomány-szerkezet stb. megválasztása. Ugyanilyen természetesnek kell tekinteni a szociális-üdülési funkciók kielégítését (esztétika, vadállomány szolgálata, gyümölcsTERMŐ fafajok alkalmazása stb.).

Az új telepítések tervezésekor elengedhetetlen szempont legyen az új kiránduló központok létesítése, a már meglévő állományok tehermentesítése.

- Célszerű lenne a már elkészült jóléti tervek felülvizsgálata a komplex szemlélet oldaláról (a Világkongresszuson megfogalmazott elvek szerint).
- A termőtalaj védelme elsődleges erdészeti feladat. A talajt kímélő termelési technológiák mellett nagyobb figyelmet kell fordítani a vágásterületek gondozására, a talaj humuszrétégének, mikroorganizmusainak védelmére (a termelést követően a vágástéri hulladékok aprítékká történő feldolgozása, egyenletes elterítése, sáncokba rakása — a felújítás technológiájának függvényében — szolgálhatja ezt a célt, a késedelem nélküli felújítás, a természetes felújítások mellett).
- Az erdők tűzvédelme nem megnyugtató:

1969-ben 146 esetben	2 422 000 Ft
1970-ben 85 esetben	1 699 000 Ft
1971-ben 206 esetben	4 407 000 Ft

tűzkár keletkezett, nem számítva a talajt ért károsodást, továbbá a fasorokban, útmenti fásításokban a gyom égetésével okozott károkat.

Vadgazdálkodási, madárvédelmi szempontból is természetvédelmi munkánk egyik gyenge pontja a gyomégetés, nádasok felégetése (búvóhelyek, fészkelőhelyek, táplálék pusztítása).

A jóléti erdőgazdálkodás anyagi megalapozása

Az erdészet 1972. évi beruházási kerete a következő volt (millió Ft):

Erdőtelepítés		390
Erdőfelújítás (összes állami és tsz. együtt)		550
Közjóléti célú műszaki fejlesztésekre		30
Erdőfeltárás		50
Vadgazdálkodás támogatása:	állami	32
	MAVOSz	10
	Alap	3
Saját források (útép.)		50
	<i>Összesen:</i>	<i>1 115</i>

El kell fogadnunk azt az elvet, hogy minden beruházás szolgálja az erdőterületen a jóléti gazdálkodás céljait is. Ha ezt következetesen érvényesítjük az erdőtelepítések, a felújítások, az erdőfeltárás tervezésénél, ha az üzemtervek szigorú követelményeket állítanak a használatok elé, a fenti számok birtokában nem is bizonyul nagyon kicsinek az erdő szolgáltató jellegét erősítő keretek összege. Természetesen azt is le kell szögeznünk, hogy akkor igaz ez, ha területeink erdészeti eszközökkel történő fejlesztéséről van szó. Ha velünk szemben ezt meghaladó infrastrukturális beruházási igény jelentkezik — tegyük hozzá mind több ez a követelmény a koncentrált üdülés területein — ennek költségeit az erdészet egyedül nem viselheti.

Indoklásul hadd zárjam egy magyarázattal. A magyar szakirodalomban mindig az erdők védelmi és egészségügyi — üdülési szerepéről beszéltünk, üzemterveinkben is egészségügyi rendeltetésű erdőket különítettünk el. A világkongresszus állásfoglalása alapján ezt a terminológiát szociális-üdülési szerepre módosítottuk. Úgy gondolom, nagyon helyesen. Ennek igazságát akkor értettem meg, amikor a trópusi erdők felett folyó vita hevében Afrika egyik küldötte kifakadt: De Uraim! nekünk ennünk kell! Mert bárhol legyünk a világon, az erdő a tömegeknek ad élelmet, menedéket, olcsó, elérhető üdülési lehetőséget. Ez pedig mindent megelőző szociális szempont. Ha így nézzük, legnagyobb jóléti intézményünk — az erdő — messze több támogatást érdemelne.